

S. Sayısı : 70

İktisadî buhran vergisi kanununun 3 üncü maddesinin 2 ci fıkrasının tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/81)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/3015

21-X 1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununun 6 ncı maddesile muvazene vergisi kanununun 3 üncü maddesinin 2 inci fıkrasının tefsiri için Maliye vekilliginden yazılan 15-X-1933 tarih ve 21537/69 sayılı tezkere sureti leffen arz ve takdim kılınmıştır.

Bu işin tefsir yolile bitirilmesine ve sonunun bildirilmesine müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Maliye vekilliginin 15 - X - 933 tarih ve 21537/69 sayılı tezkere suretidir

1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında;

Aynen : «Mülhak ve hususî bütçelerden ve belediye bütçelerinden tediye olunan istihkaklara aid vergi, bu idareler muhasebeleri tarafından tevkif ve bir hafta zarfında malsandığına teslim olunur. Tevkifatı muayyen zamanlarda yapmayan veya vergiyi zamanında malsandıklarına teslim etmeyen ita âmirleriyle muhasebelerden müştereken vergi % 10 zamlı tahsil olunur».

Muvazene vergisi kanununun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrasında da;

Aynen : «Mülhak, hususî bütçelerle belediye bütçelerinden tediye olunan istihkaklara aid vergiler, bu idare muhasebecileri tarafından tediye sırasında tevkif ve bir hafta zarfında malsandığına teslim olunur. Vergiyi muayyen zamanlarda tevkif veya malsandıklarına zamanında teslim etmeyen ita âmirleriyle muhasebecilerden vergi % 10 zamlı ve tahsili emval kanununa tevfiğe tahsil olunur ve haklarında ayrıca kanunî takibat yapılır» diye yazılmıştır.

Her iki maddenin tatbikat sahasındaki şekli şudur:

Vergi, tediye sırasında tevkif veya muayyen zamanlarda malsandığına yatırılmadığı takdirde, kanunî takibat, hem ita âmirlerine hem de muhasebecilere tevcih edilmektedir.

Tatbikatın bu şekline itiraz eden bazı ita âmirleri; bu vergilerin muayyen zamanlarda malsandığına yatırılmaması mesuliyetinin, munhasıran muhasebecilere teveccüh edeceğinden bahisle kendilerinin cezaî mesuliyete teşrik edilmemelerini istemektedirler.

Halbuki, maddelerin tahrir tarzından;

A) Tevkifatın muayyen zamanlarda yapılmaması,

B) Verginin zamanında malsandığına yatırılmaması.

Hallerinden ita âmirleriyle muhasebecilerin müştereken mesuliyetleri lüzumu anlaşılmaktadır. Çünkü her iki maddede de tevkifatın muayyen zamanlarda yapılmaması halile verginin malsandığına yatırılmaması keyfiyetinin (veya) edatile birbirine bağlanmış olması her iki hal ve keyfiyetin aynı hükme raptedildiğini göstermekte ve bilhassa 1890 numaralı kanunda ayrıca müşterek mesuli-

yetten bahsedilmiş olması da, hâdisenin bu tarzda muhakemesine kuvvet vermektedir.

Ancak; tertib ve tahrir tarzı itibarile her iki maddenin bu suretle mütaleası zarurî görülmekle beraber, verginin tahakkuk ve tevkifinde ita âmirine teveccüh eden vazife, istihkaklardan verginin kesilib kesilmediğini tetkik ile ondan sonra istihkakın tediyesine emir vermekten ibarettir.

İta emri üzerinde kesilen verginin, malsandığına yatırılması, muhasebecileri alâkadar etmesi icab eden bir keyfiyet gibi görünmektedir. Bu itibarla, müşterek mesuliyetin, ancak ita emri üzerinde tevkifat yapılmadığı takdirde mevzubahs olması, mütalea edilebilir. Fakat her iki maddenin tahrir tarzından ve mutlak ifadelerinden böyle bir netice çıkarmak mümkün olamamaktadır.

Tediye bordroları, ita âmirinin mucibine iktiran ettirilmekle verginin tahakkuk muamelesi tekemmül etmiş olur. Verginin malsandığına yatırılması için, muhasebecilerin ita âmirlerinden ayrıca emir ve tebliğ beklemelerine mahal kalmaz.

Bu itibarla, altıncı ve üçüncü maddeler hükümlerinin; tevkifatı doğrudan doğruya malsandıklarına yatırmakla mükellef olan muhasebecilerin birinci derecede mesuliyeti cihetine gidilmek ve paranın bunlardan tahsiline imkân görülemeyen hallerde ita âmirine müracaat edilmek suretile tatbiki, âdilâne bir hareket olmakla beraber, yukarıda izah olunan kanunî sebepler ve mülâhazalar dolayısıyla her iki madde hükümlerinin bu şekilde tatbiki, bir tefsir mevzuu teşkil etmek itibarile mümkün görülememekte ve tatbikat noktasından ikame edilen bir idarî dava münasebetile, hâdisenin tefsire sevkine Devlet şûrasınca da lüzum gösterilmektedir.

Keyfiyetin tefsiren tetkik ve halline müsaade buyurulması arz ve rica olunur efendim.

Maliye vekâleti vekili

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Karar No. 10

Esas No. 3/81

11 - IV - 1935

Yüksek Başkanlığa

1890 sayılı iktisadî buhran vergisi kanununun 6 ncı maddesile muvazene vergisi kanununun (3) ncü maddesinin (2) nci fıkrasının tefsiri için Maliye bakanlığınca hazırlanmış Başvekâletten Kamutaya sunulan tefsir tezkeresi encümenimize havale edilmekle Varidat umum müdürü hazır bulunduğu halde okundu ve görüldü.

Tefsiri istenen iktisadî buhran vergisi kanununun (6) ncı maddesile muvazene vergisi kanununun (3) ncü maddesinin (2) nci fıkrasının hükümleri; mülhak ve hususî bütçelerden ve belediye bütçelerinden tediye olunan istihkaklara aid verginin kesilmesine ve muayyen müddet içinde malsandıklarına yatırılmasına ve müddeti içinde yatırılmayan bu vergilerden dolayı muhasebeci ile ita âmirinin bu vergiyi % 10 fazlasıyla ve müştereken ödemeye mecbur olduklarına dairdir.

Tefsirin mucib sebebi olarak ileri sürülen mütaleaya nazaran: Tatbikatta ita âmirlerinin bordrolarda Maliyeye aid verginin kesilib kesilmediğini kontrol edebilecekleri hususî idarelerin kasa işleriyle alâkadar olamayacakları. Binaenaleyh vergisi kesilmiş bir bordronun itasına emir veren bir idare âmirinin kesilen vergiyi yatırıp yatırmamak işle alâkalandırılmasının belki vazır kanunca da kanunun ilk tanzimi sırasında düşünülmediği hatıra geldiği söylenmektedir. Her iki kanunun tefsiri istenen madde fıkralarını tetkik eden encümenimiz hükümlerin yazılış ve anlayışında katıyen tefsire tahammülü olmadıklarını görmüştür.

Ancak ita âmirlerinin tediye bordrosu üzerinde Maliyeye aid verginin kesildiğini gördükten sonra bu verginin malsandığına yatırılmasından mesul olmasını da encümenimiz esas itibarile adalete uygun bulmamış ise de maddenin

bu günkü açık şekline nazaran meselenin ancak tadil yolu ile halledebileceği anlaşıldığından bu maksada göre Hükümetin yeni bir kanun lâyihası hazırlaması muvafık olacağı neticesine varmıştır.

Havalesi mucibince Maliye ve Bütçe encümenlerine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İk. En. Baş.	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir	İsmail Sabuncu	Dr. R. Ferid Talay
Aza	Aza	Aza
Afyon K.	Aydın	Eskişehir
Berc Türker	Nazmi Topcoğlu	Emin Sazak

Aza	Aza	Aza
Gazi Anteb	Giresun	İzmir
Bekir Kaleli	M. Kılıç	Benal Tevzad İstar
Aza	Aza	Aza
Kayseri	Konya	Maraş
S. Demirezen	C. Tekin	Kemal Kusun
Aza	Aza	Aza
Muş	Samsun	Seyhan
Ş. Ataman	Ali Tunalı	Esmâ Nayman
Aza		Aza
Sinob		Zonguldak
Y. K. Tengirşenk		Esad Çakmakkaya
Aza		Aza
Zonguldak		Zonguldak
Hasan Karabacak		Ragıp Özdemiroğlu

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 21
Esas No. 3/81

17 - IV - 1935

Yüksek Reisliğe

1890 sayılı iktisadî buhran vergisi kanununun 6 ncı maddesi ile muvazene vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının tefsirini isteyen Başvekâlet tezkeresi İktisad encümenince müzakereden sonra encümenimize havale edilmekle varidat umum müdürü bulunduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

İktisadî buhran vergisi ile muvazene vergisi kanunu tedvin edilirken hususî idarelerle belediyelerin ve mülhak bütçeli idarelerin cibayet ettikleri Devlet vergilerini muayyen mühletlerde Hazineye vermeleri lüzumu düşünülmüştür. Seyri sefaın idaresile Devlet demiryolları idaresinin nakliyat vergisini, kanunda bir kayid olmadıgından istifade ederek uzun yıllar Hazineye ödemedikleri görülmüş ve bunlardan seyrisefaın için ayrıca bir mahsub kanunu da çıkarılmıştır.

Buhran ve muvazene vergilerinde buna mahal kalmaması için sarih ve etraflı hükümler konmuş, gerek muhasibler ve gerek âmiri italar bu vergilerin gerek cibayetinden ve gerek Hazineye tediyesinden müştereken mesul tutulmuştur. Bunlardan hususî idarelerle belediyelerde

nakid vaziyetine âmiri italar müessir olduğundan yalnız muhasiblerin mesuliyeti maksadı temin edemez. Bu müesseselerde muhasiblerin tayin ve azil salâhiyeti âmiri italara aid olduğu da düşünülmüştü. Âmiri itaların mesuliyetini kısmen bertaraf edecek şekilde istenilen tefsire encümenimiz bu hükümlerin tedvini sebepleri noktasından imkân görmediği gibi maddelerin ifadelerindeki rıtlak sebebiyle de mesuliyetin bir taraftan kaldırılmasını mümkün bulmamıştır.

Binaenaleyh maddelerin sarahatine göre âmiri italar vergilerin gerek tahakkuk ve cibayetinde ve gerek Hazineye tesliminde muhasible birlikte mesuldürler. Bu mütaleamıza İktisad encümenince de iştirak edildiği görülmüştür.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Mal. E. Reisi	M. M.	Kâtib
Gümüşane	Isparta	Çankırı
H. F. Ataç	Kamâl Ünal	M. Önsay
Aza	Aza	Aza
Ankara	Aydın	Bursa
M. Ayaşlı	Adnan	Dr. G. Kahraman

Aza	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Çankırı	Gümüşane	İzmir	Malatya		
S. Çölgöçen	Ş. Öndersev	K. Dursun	M. Nedim Zabcı		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Karar No. 48
Esas No. 3/81

28 - IV - 1935

Yüksek Reisliğe

1890 sayılı iktisadi buhran vergisi kanununun 6 no maddesiyle muvazene vergisi kanununun 3 ncu maddesinin 2 nci fıkrasının tefsirine dair olup Yüksek Meclise sunulan 21 - X - 1933 tarih ve 6/3015 sayılı Başvekâlet tezkeresi İktisad ve Maliye encümenlerinin mazbataları ile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Maliye vekâleti müsteşarı Faik Baysal bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Tefsiri istenilen maddeler hakkında İktisad ve Maliye encümenleri mazbatalarında dermeyan olunan mütalealara encümenimizce de iştirak edilmiştir. Umumi Heyetin tasvibine ken-

mak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Ş. Özkan	Mükerrem Ünsal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Ankara	Çorum
F. Öymen	Y. G. Kargı	M. Cantekin
Gümüşane	İstanbul	İzmir
D. Sakarya	S. Uraz	K. İnang
Muş	Sivas	Sivas
Ç. Çiloğlu	R. Başara	Remzi Çiner
Tokad	Yozgad	Malatya
S. Genca	S. İçöz	O. Taner